

Overdenking in de Dienst voor kerk en wijk, Capelle-Schollevaar, 27 juni 2004, 16.00 uur
Thema: 'Altijd dichtbij' (KPN) naar aanleiding van Psalm 139: 1-18

Haar gezicht straalde duidelijk van blijdschap, toen ze het vertelde. 'Ik heb een *soul mate* gevonden,' zei ze, 'iemand met wie ik het echt ontzettend goed kan vinden. We voelen elkaar precies aan. Wat zij vindt, vind ik ook, en wat ik voel, voelt zij ook.'

Een *soul mate*, een hartsvriendin of een boezemvriend. Wat is het fantastisch als je zo iemand ontdekt in je leven. Iemand met wie je echt alles kunt delen, iemand die je aanvoelt tot in het diepste van je ziel. Het kan zijn dat je met zo iemand tot een huwelijk komt, het kan ook zijn dat je een hechte vriendschap ontwikkelt. Hoe dan ook: wat voelt het goed om gekend te zijn, en de ander te kennen. Om zo elkaar heel erg nabij te zijn.

Dat is waar het in deze Psalm 139 om gaat: gekend zijn. Om precies te zijn: gekend zijn door God. 'HERE, U ziet alles van mij. U kent mij helemaal zoals ik ben.' Die eerste alinea, vers 1 tot en met 6, is één loflied op de intimiteit tussen God en David, de dichter van dit lied. 'U weet het als ik zit en als ik weer opsta. Alles wat ik doe, is voor U bekend. Elk woord dat ik uitspreek kent U al, HERE. U bent bij mij, naast mij, voor mij, achter mij.' David weet zich gekend door God, omdat God 'altijd dichtbij' is. Waar David ook gaat of staat, God is erbij. Alles wat David meemaakt, maakt hij mee samen met de HERE.

Samen dingen meemaken, dat maakt een relatie of een vriendschap intens. Daarom is een reünie, bijvoorbeeld van je school, vaak zo leuk, en tegelijk ook zo moeilijk. Je ziet iemand terug, waar je vroeger veel samen mee beleefd hebt. Dat heeft toen een hechte band geschapen. Daarom geniet je van het weerzien. Maar vaak merk je dat je al gauw weer uitgepraat bent. Al denk je van te voren dat je niet uitverteld komt over al die jaren, het gesprek is vaak moeizamer dan je dacht. Je hebt immers de laatste jaren zo weinig samen beleefd.

Intimiteit, dat ontstaat als je met elkaar door het leven gaat, en daarover dan ook met elkaar in gesprek bent. Om steeds weer je gevoelens uit te wisselen, en zo op elkaar afgestemd te blijven raken. Dat is nu precies de band die de Here God zoekt met ieder van ons. Ook met u, en met jou. Alles wat je meemaakt, Hij is erbij. Alles wat je erbij denkt, Hij weet ervan. Alles waarover je twijfelt, Hij kent je gevoelens, zoals ze neigen naar de ene kant of naar de andere kant. Waar je ook gaat, waar je ook staat, de HERE gaat met je mee. Hij is vertrouwd met alles wat je doet.

Toch is het niet vanzelfsprekend dat die aanwezigheid van God leidt tot echte intimiteit. Dat kun je gewoon waarnemen, als je elkaar daarop bevrägt. De één heeft wel die intense band met God, de ander niet. Terwijl God erbij is, bij ieders leven, altijd en overal. Het komt er dus op aan, dat we God, in Zijn nabijheid, ook gaan zien en gaan erkennen. Daarvoor hebben we de Bijbel nodig, waarin we Hem leren kennen. Die Bijbel is er voor iedereen, voor ons allemaal, in allerlei soorten en maten en vertalingen. Ik kan u aanbevelen om die extra tijd, zo in deze zomer, óók te gebruiken om God te ontmoeten door de Bijbel. Hij laat Zichzelf kennen in die Bijbel, daarom noemen we dat boek ook vaak Gods Woord. Maar naast die Bijbel is er het gebed. Want hoe ontstaat intimiteit? Door dingen samen te beleven, maar ook door daarover uit te wisselen. Je zou kunnen zeggen: hoe breder je gebedsleven wordt, hoe dieper. Hoe meer onderwerpen je met God bespreekt in je gebed, hoe intiemer die relatie wordt. Dat is met mensen onderling toch ook zo? Als je met een collega alleen over het werk praat, dan blijft die ander echt alleen een collega. Maar als je samen ook kunt praten over je familie, en over je hobby's, en over je vakanties en noem maar op, dan raak je bevriend.

Heeft u het weleens met de Here God over uw collega's, over uw werk, over de dingen die u daarin mooi vindt, of juist moeilijk? Praat u met God over uw klanten? Dankt u God weleens voor uw tuin, waar u zo van kunt genieten? Ik noem zo maar wat, die gewone dingen van het leven. God is er al, altijd om u heen, ook als u met die klant in gesprek bent, of als u de buurvrouw opvangt wanneer zij een slecht bericht heeft gekregen. God is er ook bij als u de heg staat te snoeien. Hij is altijd dichtbij. Hij wil gekend worden, in alles wat wij doen wil Hij gekend worden. Salomo brengt het prachtig onder woorden in Spreuken 3: 'Ken Hem in al uw wegen, dan zal Hij uw paden recht maken.' Betrek de HERE God bij alles, ook bij de kleine dingen. Geneer je daar niet voor, want Hij is er al bij. Elk moment, altijd en overal. De HERE zoekt naar intimiteit.

Is dat nou geen wonder? Die hoge, heilige God? Heer van het universum? Een verterend vuur, want zo wordt Hij ook genoemd in de Bijbel. Die ongelooflijk machtige Koning van het heelal, Hij zoekt naar intimiteit met ons, heel gewone mensen, met al ons falen en al onze twijfels en angsten, met al onze onbenulligheid en al onze zoeken naar verdieping. Hij is altijd dichtbij! David zingt in vers 6: 'Het is voor mij onmogelijk dat te begrijpen. Het is zo wonderlijk, zo hoog.'

Altijd dichtbij. In die eerste alinea wordt vooral de positieve kant daarvan belicht. Maar in de tweede alinea, vers 7 tot en met 12, verandert David van toon. 'Hoe zou ik mij kunnen verbergen voor Uw Geest, waar zou ik naar toe moeten om U te ontvluchten?' 'Hé', denk je dan, "U ontvluchten", je was toch net bezig met zo'n loflied op die intimiteit, die vertrouwelijkheid van God met ons? Waarom zou je je willen verbergen? Waarom zou je God willen ontvluchten?'

En toch, als we daar even dieper over nadenken, dan zullen de meesten van ons ook dit kunnen herkennen. Want zit er ook niet een beangstigende kant aan, dat God echt alles ziet en weet? Misschien hebben sommigen van ons dat zo ook wel in hun opvoeding meegekregen: 'Denk erom dat je dit of dat niet doet, want ook al kijkt er niemand: God ziet alles!' God kan op die manier zelfs nog een wapen worden in de handen van strenge opvoeders, die hun kinderen willen drillen: 'Denk erom: God ziet alles!'

Maar zelfs als je niet zulke ballast uit je opvoeding meeneemt, dan nog kan Gods voortdurende aanwezigheid een last worden. Hij weet alles! Hij ziet alles! Ik kan me nergens verbergen voor Hem! Het kan je het gevoel geven dat je in je vrijheid wordt belemmerd. Dat je privacy wordt aangetast. Niet voor niets hebben we in ons land een uitgebreide privacy-wetgeving, en er mogen niet zomaar overal camera's worden opgesteld om toezicht te houden. Je wilt weleens even alleen zijn, weg van al die anderen. En is er soms ook niet dat verlangen om weg te zijn van God? Om eens even naar een ver land te trekken, liefst met een grote zak geld? Het gekke is: soms gaat dat zelfs letterlijk zo: sommige mensen die thuis altijd bidden en naar de kerk gaan en uit de Bijbel lezen, laten dat in hun vakantie allemaal achterwege. Even weg, even uit de dagelijkse sleur, en ook even weg van God. Voor anderen is het veel radicaler: hoeveel mensen met een christelijke achtergrond hebben er niet op een bepaald moment een punt achter gezet? Als je er genoeg van hebt, en je hebt misschien ook geen mooie herinneringen aan de kerk en aan christenen, dan kun je soms afstand gaan nemen.

Maar het kan ook veel subtieler. Vluchten voor God kan ook door een soort afstandelijk geloof. Natuurlijk, je gaat netjes naar de kerk, en je geeft je bijdragen, dat doe je gul, zowel qua geld als qua tijd en energie, maar echt jezelf oevergeven, nee... En daar heb je ook je argumenten voor. Je vindt dat een klef geloof, of je vindt dat te evangelisch, of je vindt dat je op die manier niet met God om hoort te gaan. Hij is immers die totaal Andere, je hebt God niet in je broekzak. En natuurlijk is dat ook waar. Maar veel mensen, en misschien is dat ook wel met u het geval, creëren een afstandelijk geloof, om zich uiteindelijk God van het lijf te houden. Het mag niet te dichtbij komen allemaal. Hij mag niet te dichtbij komen!

Vluchten voor God, dat kan zelfs terwijl je aan het bidden bent. Je zegt dan niet alles wat er in je speelt, en je verzwijgt naar God toe wat er ten diepste fout zit in je leven. Dan kun je zelfs al biddend vluchten voor God.

Maar wat is Davids ervaring? Het lukt niet! Uiteindelijk lukt het niet om God te ontlopen. Want waar je ook heenvlucht, zelfs al is het naar het dodenrijk, overal, overal en altijd is Hij dichtbij.

En weet u wat ik nou zo mooi vind? David wilde vluchten voor God, maar uiteindelijk is hij daar overheen gekomen. Die vluchtneiging, die heeft hij overwonnen. Waarom? Daarover gaat het derde couplet van dit lied, de derde alinea. Dan zingt David een loflied op God als zijn Schepper. 'Ik prijs U, omdat U mij zo prachtig hebt gemaakt. U zag mij al toen ogen mij nog niet konden zien.' David gaat zich realiseren, dat God hem heel bewust heeft geweven, dat Hij door God is gewild! Hij is een gewenst kind, een zéér gewenst kind! Als David dat gaat beseffen, dan gaat er een wissel om. Dan komt hij tot de ontdekking, dat Gods aanwezigheid niet een controlerende aanwezigheid is, als een politie-agent, maar een liefdevolle, beschermende aanwezigheid. Het is een genadige aanwezigheid. En als we dan die lijn doortrekken naar het Nieuwe Testament, dan mogen we zeggen: God heeft Zijn liefde bewezen, door Jezus te geven. Jezus kwam op aarde, om voor al onze zonden, plaatsvervangend, het kruis te dragen, om voor al ons kwaad de straf te dragen. Als wij geloven in Hem, ons verlaten op Hem, neemt Hij onze schuld over. En dan mogen wij voor God staan als reine mensen, helemaal schoon.

Zou je dan nog iets te vrezen hebben voor Gods aanwezigheid? Als je in Zijn ogen volkomen rein bent, helemaal rechtvaardig? Dan is er toch niets om bang voor te zijn? Nee, dan mag je ten volle genieten van Zijn nabijheid. Dan mag je die intimiteit laten groeien. Dan mag je Hem betrekken bij alles wat je doet. Of je nu in Nederland blijft of het vliegtuig pakt naar Nieuw-Zeeland.

Altijd dichtbij. Het is een mooie reclamespreuk van KPN, en natuurlijk zit er wel wat in: met een mobieltje op zak kun je op elk moment mensen bellen. Zo zijn ze op een bepaalde manier altijd dichtbij. Maar er is er maar Eén die deze spreuk, deze belofte echt waar kan maken. Altijd dichtbij. Dat is God alleen.

Kijkt u nou eens even eerlijk in de spiegel: wat vindt u van die nabijheid van God? Verlangt u ernaar om te groeien in intimiteit met Hem? Of houdt u Hem liefst toch wat op afstand? Wat Hem betreft: Hij zoekt naar uw hart. Hij wil uw 'soul mate' zijn. En u zult het merken: hoe meer u naar Hem toegroeit, hoe meer u daarover wilt vertellen naar anderen, met ogen die glinsteren van geluk. Amen.

Reageren? Bel of mail: René van Loon, 010-442 6280, c.m.van.loon@freeler.nl